

Com gestionar les trobades amb autors a escoles i instituts?

Carles Cano. Escriptor i mestre

Bon dia, Lectors! –des de la perspectiva de l'autor.

Sovint faig encontres a col·legis i instituts on han llegit els meus llibres. Els faig per diverses raons: perquè trobe que és la meua feina i, si no m'espavile, els llibres, desgraciadament, no es venen sols; perquè m'agrada trobar-me amb els meus lectors i saber de primera mà que els ha semblat allò que he escrit; perquè també m'agrada saber, a través dels mestres, com ha funcionat el llibre i quines sensacions, gaudis o maldecaps ha produït als xiquets i xiquetes que l'han llegit... i per algunes coses més. Normalment l'experiència és prou satisfactòria per a les dues bandes, però a voltes ho és més,

altres vegades només un poc i, fins i tot, alguna vegada ha estat poc satisfactòria, per no dir gens. Analitzant aquelles experiències que han resultat més plenes, aquelles que et deixen amb la mel als llavis, he arribat a la conclusió que hi ha algunes coses que es poden fer abans, durant i després de l'encontre amb l'autor perquè eixa experiència tinga sentit. I ací hi ha, sobretot, tres factors que han d'estar plenament implicats: l'autor, els mestres i els xiquets. Anem a pams, ahí va un petit decàleg.

ABANS DE L'ENCONTRE

1. Primer que res, el mestre ha d'haver llegit el llibre, i li ha d'haver agradat, açò sembla una «perogrullada», però no és la primera vegada que he anat a un encontre on els mestres no sabien ni de què anava el llibre, que l'havien recomanat perquè el comercial de l'editorial els havia dit que estava molt bé i que hi aniria l'autor. Les coses no es fan així, hi ha molts llibres i molts autors, i és absolutament necessari que els mestres els coneguen, o almenys que coneguen aquell amb què els seus alumnes van a tenir un

encontre. I que el trien ells, si el mestre estima aquell llibre, sabrà transmetre l'entusiasme i les ganes de llegir-lo als seus pupils. Ah, els xiquets també han d'haver llegit el llibre, clar; eixes modernitats que vaja primer l'autor i després ja llegirem el llibre, normalment, no funcionen.

2. Funciona molt bé que els alumnes coneguen abans l'autor, que investiguen en la seua biografia, que veguen quins altres llibres ha escrit i portar-ne algun a la classe, veure a què es dedica a més d'escriure, quin aspecte té, on viu, etc. Açò ara és molt fàcil amb les noves tecnologies.

3. Una altra cosa que podria semblar contradictòria amb l'anterior, però que jo crec complementària, seria que els alumnes descrigueren com s'imaginen l'autor a partir del seu llibre: quin aspecte físic té, quin caràcter, quants fills tindrà, si té gos, gat o canari... i fins i tot que el dibuixen. Açò desperta la curiositat, i és molt divertit comprovar després, en l'encontre, les diferències i similituds entre la imaginació i la realitat.

4. Fer alguna cosa creativa que tinga a veure amb el llibre: un poema, una cançó, el desenvolupament d'un personatge secundari, la continuació del conte, un dibuix, un

Benvingut míster... –des de la perspectiva del mestre.

Un text assoleix el seu màxim sentit quan el llegim, quan l'interpretem. Qui llegeix té la responsabilitat de significar allò que algú ha escrit. Fins i tot un text tan personal com el diari íntim facilita el desdoblament de l'autor que escriu per a ell mateix, però que sovint descobreix que allò que ha escrit sembla provenir d'un altre jo desconegut que el sorprèn. Aquest descobriment és un dels valors que té aquest gènere o aquesta forma

textual que és, per altra banda, on l'autor enganya o s'enganya amb més habilitat.

L'escola és una institució d'acollida i té, entre d'altres funcions, la de mostrar el món –les flors, les violes i el romaní. És, per tant, un espai ideal per posar en contacte la persona que escriu amb les persones que llegeixen i facilitar que aquest encontre sigui el més profitós possible per a tothom.

VISITES D'AUTORS A LA CLASSE

En el nostre país és tradicional planificar visites d'escriptors, d'escriptores, d'il·lustradors i d'il·lustradores -no tant encara d'editors ni d'editores o d'altres persones vinculades als vessants industrials del llibre- que arriben a una classe per comentar la seva creació amb els lectors i les lectores, per exposar la seva obra a la mirada dels que n'acaben donant sentit amb la seva activitat, per assumir el risc que sempre comporta pensar que les opinions dels altres tenen una part de veritat, per acceptar el risc de mirar-se amb una altra mirada.

Des de la perspectiva de l'escola, caldria tenir presents...

Des de la perspectiva de l'escola i perquè aquesta trobada sigui el més rellevant pos-

sible, caldria tenir presents alguns principis que intentaré presentar breument:

- L'autor o autora ha de tenir una escolta i una mirada clarivident. Això significa que ha de procurar endevinar què hi ha darrere de la pregunta, anar una mica més enllà de la qüestió que se li planteja. Cal tenir present que l'escola practica molt l'art de respondre, tot i que sovint no estableix un diàleg veritable i tot queda com si fos un qüestionari on no hi ha interdependència entre els interrogants, però ensenya molt poc a preguntar i, a vegades, les criatures exposen dubtes que tenen molt poc suc i gens de bruc, i el mestre, portat per un estèril respecte a l'espontaneïtat, no ajuda a tornar a formular la pregunta per donar-li un sentit més ampli.

- L'autor o autora no pot aparèixer com un col·lega i donar la imatge que la feina que fa no té misteris. Escriure un text és un procés

molt complex, difícil d'explicar, però justament el que es demana és que intenti fer visible el misteri de la creació. Aquest és un dels temes centrals d'una visita i per això apareixen tantes vegades preguntes relacionades amb la inspiració, en aquesta mena d'estat misteriós on semblen estar situades les persones que es dediquen a la creació literària. Ras i curt: els nens i les nenes han de tenir clares dues coses: que una novel·la, un conte, un poema, una peça teatral o un assaig es fa amb paraules i amb moltes hores d'escriure, de rellegir i de tornar a escriure fins arribar a un punt en què l'autor decideix que allò que ha escrit ja està prou bé.

- L'autor o autora ha d'interessar-se per tots els nens i les nenes. Ha de passejar la seva mirada per tot l'auditori. Ha d'acaronar amb els ulls. És un punt subtil, aquest, però moltes vegades aquestes visites deixen una

acròstic amb el nom de l'autor, alguna manualitat... tot això reforçarà el lligam entre el llibre i el lector.

5. Preparar entre tota la classe una bona entrevista, procurant no repetir les preguntes i triant aquelles que, per consens entre tots, es decidisquen que són les més interessants.

6. Escriure una carta a l'autor, contant-li com està resultant l'experiència de la lectura del seu llibre i com estan desitjant que arribe el dia de trobar-se personalment. La majoria tenen pàgina web i, si no, a través de l'editorial es pot aconseguir l'adreça.

DURANT L'ENCONTRE

7. És absolutament necessari que els mestres estiguen presents en l'encontre, també a ells els interessen les coses que es diran allà i és molt possible que algun alumne els sorprenga, per a bé, amb la seua actitud o la

seua pregunta. L'autor no ha anat allà a fer de mestre o de policia.

8. Sabem que, en la majoria dels casos, a penes tenim una hora escassa per compartir-la amb els nostres lectors, per tant l'hem de fer el més interessant i colpidora possible, que per a ells resulte una experiència única, màgica. Si l'encontre s'ha preparat mínimament, els xiquets i xiquetes tenen veritable ànsia, unes ganes tremendes de conèixer aquell qui els ha fet gaudir amb la lectura. No podem decebre eixes ganes, cal arromangar-se i posar tota la carn a l'olla, estar allà com si fora la primera vegada. Respectar el teu públic.

9. Un petit conte, anècdotes, contarelles... faran l'encontre lleuger, divertit i memorable.

DESPRÉS DE L'ENCONTRE

10. Si han quedat preguntes per fer, és el moment d'enviar-les. L'autor les contes-

tarà encantat. També és el moment de les valoracions i d'explicar a l'autor si ha cobert les expectatives que tenien posades en ell, què han sentit els alumnes, si això ha redundat en benefici o no de la lectura a la classe, si ha suscitat algun debat o ha despertat alguna vocació literària... fins i tot ací pot sorgir una relació epistolar.

És clar que es poden dir i fer moltes altres coses, però amb aquestes és més que segur que l'encontre amb l'autor serà una experiència extraordinària, única. Bons encontres i bona sort!

Com gestionar les trobades amb autors a escoles i instituts?

petja més inesborrable quan cada criatura s'ha sentit mirada i escoltada d'una manera personal, tot i que l'actuació es doni en un marc col·lectiu.

- L'autor o autora ha de procurar informar i fer resums d'allò que explica. Ha de subratllar els apartats que consideri més destacats del que està exposant perquè no pot oblidar que s'està adreçant a un públic en formació. Ja sé que sempre som «públic en formació»,

però no és el mateix visitar una classe que una biblioteca, on els participants seran més heterogenis i mantindran una relació més simètrica i, per tant, no necessitaran singularitzar l'experiència que es dona en un centre escolar.

- Si, a més, l'autor o autora mira de no caure en la temptació que a vegades li fa el mestre o la mestra de convertir-se en jurat d'un text infantil, donant la impressió que

això de llegir un conte escrit per nens o nenes es pot fer en tres minuts i a peu dret i, a més, és puntual a l'hora d'arribar, la visita serà molt més profitosa.